

Geometrització d'espais de valoracions

Enric Nart, Josnei Novacoski

Seminari Cargols

Lleida, 22 d'octubre de 2022

Espais de valoracions

Fixem una valoració v sobre un cos K

$$\mathbb{V} = \{ \mu \text{ valoració sobre } K(X), \mu|_K \sim v \} / \sim$$

Ordre parcial $\mu \leq \nu \iff \mu(f) \leq \nu(f), \forall f \in K[X]$

Espais de valoracions

Fixem una valoració v sobre un cos K

$$\mathbb{V} = \{ \mu \text{ valoració sobre } K(X), \mu|_K \sim v \} / \sim$$

Ordre parcial $\mu \leq \nu \iff \mu(f) \leq \nu(f), \forall f \in K[X]$

Mac Lane, Spivakovsky, Vaquié, Berkovich, ...

Alberich-Guàrdia-Nart-Roé

Valuative trees over valued fields, J. Algebra 2023

Espais de valoracions

Fixem una valoració v sobre un cos K

$$\mathbb{V} = \{ \mu \text{ valoració sobre } K(X), \mu|_K \sim v \} / \sim$$

Ordre parcial $\mu \leq \nu \iff \mu(f) \leq \nu(f), \forall f \in K[X]$

Mac Lane, Spivakovsky, Vaquié, Berkovich, ...

Alberich-Guàrdia-Nart-Roé

Valuative trees over valued fields, J. Algebra 2023

Conjectura de Benguş-Lasnier (2021)

Existeix una aplicació bijectiva $\mathbb{D} \longrightarrow \mathbb{V}$, \mathbb{D} espai de “diskoids”

Desigualtat d'Abhyankar

Siguin $\Gamma = v(K^*)$, k el cos residual. Per a tota $\mu \in \mathbb{V}$:

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) + \text{trdeg}(k_{\mu}/k) \leq 1$$

Això permet distingir tres classes de valoracions:

Desigualtat d'Abhyankar

Siguin $\Gamma = v(K^*)$, k el cos residual. Per a tota $\mu \in \mathbb{V}$:

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) + \text{trdeg}(k_{\mu}/k) \leq 1$$

Això permet distingir tres classes de valoracions:

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 0, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 0 \quad \text{algebraiques}$$

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 0, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 1 \quad \text{residu transcendent}$$

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 1, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 0 \quad \text{valor transcendent}$$

Desigualtat d'Abhyankar

Siguin $\Gamma = v(K^*)$, k el cos residual. Per a tota $\mu \in \mathbb{V}$:

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) + \text{trdeg}(k_{\mu}/k) \leq 1$$

Això permet distingir tres classes de valoracions:

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 0, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 0 \quad \text{algebraiques}$$

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 0, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 1 \quad \text{residu transcendent}$$

$$\dim_{\mathbb{Q}}(\Gamma_{\mu}/\Gamma) = 1, \quad \text{trdeg}(k_{\mu}/k) = 0 \quad \text{valor transcendent}$$

$$\mathbb{V} = \mathbb{V}_{\infty} \sqcup \mathbb{V}_{\text{rt}} \sqcup \mathbb{V}_{\text{vt}}$$

K algebraicament tancat

Γ **grup divisible**: $\forall \gamma \in \Gamma, \forall n \in \mathbb{N}, \exists! \alpha \in \Gamma$ tq $n\alpha = \gamma$

K algebraicament tancat

Γ **grup divisible**: $\forall \gamma \in \Gamma, \forall n \in \mathbb{N}, \exists! \alpha \in \Gamma$ tq $n\alpha = \gamma$

Quasi-talls de Γ

$$\text{Qcuts}(\Gamma) = \left\{ \delta = (\delta^L, \delta^R) \mid \delta^L \leq \delta^R, \delta^L \cup \delta^R = \Gamma \right\}$$

K algebraicament tancat

Γ **grup divisible**: $\forall \gamma \in \Gamma, \forall n \in \mathbb{N}, \exists! \alpha \in \Gamma$ tq $n\alpha = \gamma$

Quasi-talls de Γ

$$\text{Qcuts}(\Gamma) = \left\{ \delta = (\delta^L, \delta^R) \mid \delta^L \leq \delta^R, \delta^L \cup \delta^R = \Gamma \right\}$$

Tenim dues opcions:

- $\delta^L \cap \delta^R = \emptyset$ δ **tall** de Γ : $\delta \in \text{Cuts}(\Gamma) \subset \text{Qcuts}(\Gamma)$
- $\delta^L \cap \delta^R = \{\gamma\}$ $\delta^L = \Gamma_{\leq \gamma}, \delta^R = \Gamma_{\geq \gamma}$ **quasi-tall principal**

$$\text{Qcuts}(\Gamma) = \Gamma \sqcup \text{Cuts}(\Gamma)$$

Identifiquem els elements de Γ amb els quasi-talls principals que determinen

Completitud de Qcuts(Γ)

Qcuts(Γ) és un conjunt totalment ordenat, amb l'ordre:

$$\delta \leq \epsilon \iff \delta^L \subseteq \epsilon^L, \quad \delta^R \supseteq \epsilon^R$$

Completitud de Qcuts(Γ)

Qcuts(Γ) és un conjunt totalment ordenat, amb l'ordre:

$$\delta \leq \epsilon \iff \delta^L \subseteq \epsilon^L, \quad \delta^R \supseteq \epsilon^R$$

Qcuts(Γ) és **complet** per a la topologia de l'ordre. És a dir, tot subconjunt no buit té un ínfim i un suprem

$$-\infty = \min(\text{Qcuts}(\Gamma)) = (\emptyset, \Gamma), \quad \infty^- = \max(\text{Qcuts}(\Gamma)) = (\Gamma, \emptyset)$$

Completitud de Qcuts(Γ)

Qcuts(Γ) és un conjunt totalment ordenat, amb l'ordre:

$$\delta \leq \epsilon \iff \delta^L \subseteq \epsilon^L, \quad \delta^R \supseteq \epsilon^R$$

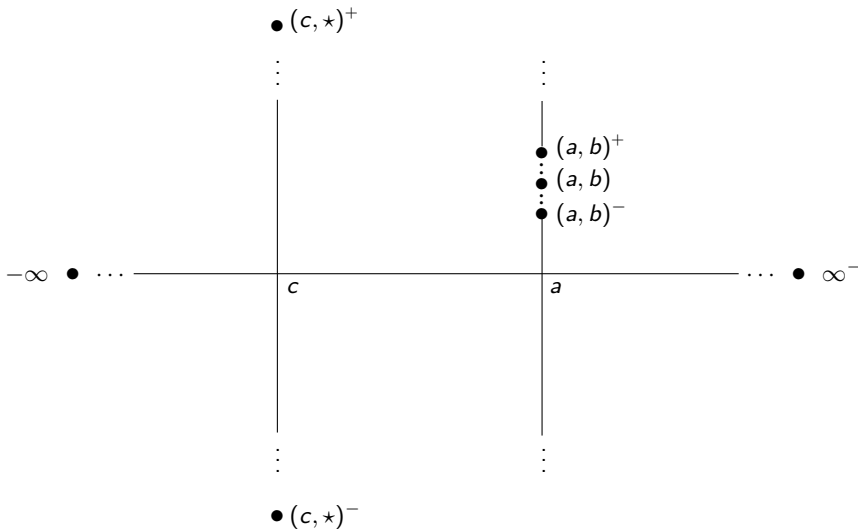
Qcuts(Γ) és **complet** per a la topologia de l'ordre. És a dir, tot subconjunt no buit té un ínfim i un suprem

$$-\infty = \min(\text{Qcuts}(\Gamma)) = (\emptyset, \Gamma), \quad \infty^- = \max(\text{Qcuts}(\Gamma)) = (\Gamma, \emptyset)$$

Tot $\gamma \in \Gamma$ determina dos talls principals γ^- , γ^+ que fan de **predecessor immediat** i **successor immediat** de γ :

$$\gamma^- = (\Gamma_{<\gamma}, \Gamma_{\geq\gamma}) < \gamma = (\Gamma_{\leq\gamma}, \Gamma_{\geq\gamma}) < \gamma^+ = (\Gamma_{\leq\gamma}, \Gamma_{>\gamma})$$

Exemple: $\Gamma = \mathbb{R}_{\text{lex}}^2$

Grup associat a un quasi-tall

Per a tot $\delta \in \Gamma$ definim $\Gamma(\delta) = \Gamma$

Per a tot $\delta \in \text{Cuts}(\Gamma)$ definim $\Gamma(\delta) = x_\delta \mathbb{Z} \oplus \Gamma$, on x_δ és una indeterminada. En aquest cas, hi ha un únic ordre (total) a $\Gamma(\delta)$, determinat per la condició

$$\delta^L < x_\delta < \delta^R$$

Grup associat a un quasi-tall

Per a tot $\delta \in \Gamma$ definim $\Gamma(\delta) = \Gamma$

Per a tot $\delta \in \text{Cuts}(\Gamma)$ definim $\Gamma(\delta) = x_\delta \mathbb{Z} \oplus \Gamma$, on x_δ és una indeterminada. En aquest cas, hi ha un únic ordre (total) a $\Gamma(\delta)$, determinat per la condició

$$\delta^L < x_\delta < \delta^R$$

En efecte, si (per exemple) $m > n$, tenim:

$$\begin{aligned} \alpha + n x_\delta \leq \beta + m x_\delta &\iff \alpha - \beta \leq (m - n) x_\delta \\ &\iff \frac{\alpha - \beta}{m - n} \leq x_\delta \iff \frac{\alpha - \beta}{m - n} \in \delta^L \end{aligned}$$

Valoracions amb centre a K i un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow \omega := \omega(a, \delta) \in \mathbb{V}$$

Conveni: Si $\delta \in \Gamma$, denotem $x_\delta = \delta$

$$\omega \left(\sum_n a_n (X - a)^n \right) = \min_n \{v(a_n) + n x_\delta\}$$

Valoracions amb centre a K i un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow \omega := \omega(a, \delta) \in \mathbb{V}$$

Conveni: Si $\delta \in \Gamma$, denotem $x_\delta = \delta$

$$\omega \left(\sum_n a_n (X - a)^n \right) = \min_n \{v(a_n) + n x_\delta\}$$

Clarament, $\Gamma_\omega = \Gamma(\delta)$. D'altra banda,

- $\delta \in \text{Cuts}(\Gamma) \implies \omega$ té valor transcendent
- $\delta \in \Gamma \implies \omega$ té residu transcendent:
($u \in K, v(u) = \delta \implies (X - a)/u$ té residu transcendent sobre k)

Valoracions amb centre a K i un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow \omega := \omega(a, \delta) \in \mathbb{V}$$

Conveni: Si $\delta \in \Gamma$, denotem $x_\delta = \delta$

$$\omega \left(\sum_n a_n (X - a)^n \right) = \min_n \{v(a_n) + n x_\delta\}$$

Clarament, $\Gamma_\omega = \Gamma(\delta)$. D'altra banda,

- $\delta \in \text{Cuts}(\Gamma) \implies \omega$ té valor transcendent
- $\delta \in \Gamma \implies \omega$ té residu transcendent:
($u \in K, v(u) = \delta \implies (X - a)/u$ té residu transcendent sobre k)

Teorema

Tota valoració transcendent de \mathbb{V} és d'aquesta forma

Geometrització? Boles amb un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow$$

$$B(a, \delta) = \{c \in K \mid v(c - a) \geq x_\delta\} \subset K$$

Geometrització? Boles amb un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow$$

$$B(a, \delta) = \{c \in K \mid v(c - a) \geq x_\delta\} \subset K$$

- $\gamma \in \Gamma \implies B(a, \gamma) = \{c \in K \mid v(c - a) \geq \gamma\}$
- $B(a, -\infty) = K$
- $B(a, \infty^-) = \{a\}$
- $B(a, \gamma^-) = B(a, \gamma) \quad (!!)$
- $B(a, \gamma^+) = B^\circ(a, \gamma) = \{c \in K \mid v(c - a) > \gamma\}$

Geometrització? Boles amb un quasi-tall per radi

$$(a, \delta) \in K \times \text{Qcuts}(\Gamma) \rightsquigarrow$$

$$B(a, \delta) = \{c \in K \mid v(c - a) \geq x_\delta\} \subset K$$

- $\gamma \in \Gamma \implies B(a, \gamma) = \{c \in K \mid v(c - a) \geq \gamma\}$
- $B(a, -\infty) = K$
- $B(a, \infty^-) = \{a\}$
- $B(a, \gamma^-) = B(a, \gamma) \quad (!!)$
- $B(a, \gamma^+) = B^\circ(a, \gamma) = \{c \in K \mid v(c - a) > \gamma\}$

Proposició

$$\omega(a, \delta) = \omega(b, \epsilon) \iff B(a, \delta) = B(b, \epsilon), \quad \delta = \epsilon$$

Espaces de boles ultramétriques

$$\mathbb{B}_\Gamma = \{B(a, \gamma) \mid a \in K, \gamma \in \Gamma\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{cut}} = \{B(a, \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Cuts}(\Gamma)\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{qcut}} = \{B^\bullet(a, \delta) = (B(a, \delta), \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Qcuts}(\Gamma)\}$$

Espais de boles ultramètriques

$$\mathbb{B}_\Gamma = \{B(a, \gamma) \mid a \in K, \gamma \in \Gamma\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{cut}} = \{B(a, \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Cuts}(\Gamma)\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{qcut}} = \{B^\bullet(a, \delta) = (B(a, \delta), \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Qcuts}(\Gamma)\}$$

Són conjunts totalment ordenats:

$$B(a, \delta) \leq B(b, \epsilon) \iff B(a, \delta) \supseteq B(b, \epsilon)$$

$$B^\bullet(a, \delta) \leq B^\bullet(b, \epsilon) \iff B(a, \delta) \leq B(b, \epsilon), \quad \delta \leq \epsilon$$

Espais de boles ultramètriques

$$\mathbb{B}_\Gamma = \{B(a, \gamma) \mid a \in K, \gamma \in \Gamma\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{cut}} = \{B(a, \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Cuts}(\Gamma)\}$$

$$\mathbb{B}_{\text{qcut}} = \{B^\bullet(a, \delta) = (B(a, \delta), \delta) \mid a \in K, \delta \in \text{Qcuts}(\Gamma)\}$$

Són conjunts totalment ordenats:

$$B(a, \delta) \leq B(b, \epsilon) \iff B(a, \delta) \supseteq B(b, \epsilon)$$

$$B^\bullet(a, \delta) \leq B^\bullet(b, \epsilon) \iff B(a, \delta) \leq B(b, \epsilon), \quad \delta \leq \epsilon$$

Teorema

Isomorfisme de posets: $\mathbb{B}_{\text{qcut}} \longrightarrow \mathbb{V}_{\text{rt}} \sqcup \mathbb{V}_{\text{vt}}$, $B^\bullet(a, \delta) \longmapsto \omega(a, \delta)$
que restringeix a isomorfismes $\mathbb{B}_\Gamma \simeq \mathbb{V}_{\text{rt}}$ (APZ1988), $\mathbb{B}_{\text{cut}} \simeq \mathbb{V}_{\text{vt}}$

Valoracions algebraiques

\mathcal{N}_∞ conjunt de **nius de boles** amb intersecció buida:

$$(B_i)_{i \in I}, \quad B_i \in \mathbb{B}_\Gamma, \quad B_i \supsetneq B_j \text{ si } i < j, \quad \bigcup_{i \in I} B_i = \emptyset$$

on I és un conjunt totalment ordenat

Valoracions algebraiques

\mathcal{N}_∞ conjunt de **nus de boles** amb intersecció buida:

$$(B_i)_{i \in I}, \quad B_i \in \mathbb{B}_\Gamma, \quad B_i \not\supseteq B_j \text{ si } i < j, \quad \bigcup_{i \in I} B_i = \emptyset$$

on I és un conjunt totalment ordenat

Exemple $K = \overline{\mathbb{Q}}$, v extensió de ord_p . Considerem un nombre p -àdic transcendent sobre \mathbb{Q} :

$$\sum_{n=0}^{\infty} m_n p^{\ell_n} \in \mathbb{Q}_p, \quad 0 < m_n < p, \quad a_n = \sum_{k < n} m_k p^{\ell_k}$$

Aleshores, el niu de boles $(B(a_n, \ell_n))_{n \in \mathbb{N}}$ té intersecció buida

Valoracions algebraiques

\mathcal{N}_∞ conjunt de **nius de boles** amb intersecció buida:

$$(B_i)_{i \in I}, \quad B_i \in \mathbb{B}_\Gamma, \quad B_i \supsetneq B_j \text{ si } i < j, \quad \bigcup_{i \in I} B_i = \emptyset$$

on I és un conjunt totalment ordenat

Exemple $K = \overline{\mathbb{Q}}$, v extensió de ord_p . Considerem un nombre p -àdic transcendent sobre \mathbb{Q} :

$$\sum_{n=0}^{\infty} m_n p^{\ell_n} \in \mathbb{Q}_p, \quad 0 < m_n < p, \quad a_n = \sum_{k < n} m_k p^{\ell_k}$$

Aleshores, el niu de boles $(B(a_n, \ell_n))_{n \in \mathbb{N}}$ té intersecció buida

$\mathbb{B}_\infty := \mathcal{N}_\infty / \sim$ on: $(B_i)_{i \in I} \sim (C_j)_{j \in J} \iff$ mutuament cofinals

Teorema

Bijecció: $\mathbb{B}_\infty \longrightarrow \mathbb{V}_\infty, \quad (B_i)_{i \in I} \longmapsto \lim_{i \in I} \omega_{B_i}$ (APZ 1990)

Geometrització global

Considerem un ordre global a $\mathbb{B} := \mathbb{B}_\infty \sqcup \mathbb{B}_{\text{qcut}}$

Els elements de \mathbb{B}_∞ són necessàriament maximals

$$B^\bullet = (B, \delta) \leq \mathcal{B} = (B_i)_{i \in I} \iff B \leq B_i \text{ per a algun } i \in I$$

Geometrització global

Considerem un ordre global a $\mathbb{B} := \mathbb{B}_\infty \sqcup \mathbb{B}_{\text{qcut}}$

Els elements de \mathbb{B}_∞ són necessàriament maximals

$$B^\bullet = (B, \delta) \leq \mathcal{B} = (B_i)_{i \in I} \iff B \leq B_i \text{ per a algun } i \in I$$

Teorema

$\mathbb{B} \longrightarrow \mathbb{V}$ isomorfisme de posets

Geometrització global

Considerem un ordre global a $\mathbb{B} := \mathbb{B}_\infty \sqcup \mathbb{B}_{\text{qcut}}$

Els elements de \mathbb{B}_∞ són necessàriament maximals

$$B^\bullet = (B, \delta) \leq \mathcal{B} = (B_i)_{i \in I} \iff B \leq B_i \text{ per a algun } i \in I$$

Teorema

$\mathbb{B} \longrightarrow \mathbb{V}$ isomorfisme de posets

Node arrel $\omega_{-\infty} := \omega(a, -\infty) = \omega(b, -\infty)$

Fulles finites $\omega(a, \infty^-)$, $a \in K$

Fulles infinites \mathbb{B}_∞

Geometrització global

Considerem un ordre global a $\mathbb{B} := \mathbb{B}_\infty \sqcup \mathbb{B}_{\text{qcut}}$

Els elements de \mathbb{B}_∞ són necessàriament maximals

$$B^\bullet = (B, \delta) \leq \mathcal{B} = (B_i)_{i \in I} \iff B \leq B_i \text{ per a algun } i \in I$$

Teorema

$\mathbb{B} \longrightarrow \mathbb{V}$ isomorfisme de posets

Node arrel $\omega_{-\infty} := \omega(a, -\infty) = \omega(b, -\infty)$

Fulles finites $\omega(a, \infty^-), a \in K$

Fulles infinites \mathbb{B}_∞

$$[\omega_{-\infty}, \omega(a, \infty^-)] = \{\omega(a, \delta) \mid \delta \in \text{Qcuts}(\Gamma)\}$$

El cas general: descens galoisià

Fixem una extensió \bar{v} de v a \bar{K} . Considerem la **henselització** $K \subset K^h \subset K^{\text{sep}} \subset \bar{K}$, cos fix del grup de descomposició:

$$G = \{\sigma \in \text{Gal}(K^{\text{sep}}/K) \mid \bar{v} \circ \sigma = \bar{v}\}$$

El cas general: descens galoisià

Fixem una extensió \bar{v} de v a \bar{K} . Considerem la **henselització** $K \subset K^h \subset K^{\text{sep}} \subset \bar{K}$, cos fix del grup de descomposició:

$$G = \{\sigma \in \text{Gal}(K^{\text{sep}}/K) \mid \bar{v} \circ \sigma = \bar{v}\}$$

G opera sobre les boles i sobre les valoracions:

$$\sigma(B(a, \delta)) = B(\sigma(a), \delta), \quad \omega(a, \delta) \circ \sigma = \omega(\sigma^{-1}(a), \delta)$$

Denotem per B_G l'òrbita de B sota l'acció de G . Clarament:

$$(\omega_B)_{|K^h(X)} = (\omega_C)_{|K^h(X)} \iff B_G = C_G$$

El cas general: descens galoisià

Fixem una extensió \bar{v} de v a \bar{K} . Considerem la **henselització** $K \subset K^h \subset K^{\text{sep}} \subset \bar{K}$, cos fix del grup de descomposició:

$$G = \{\sigma \in \text{Gal}(K^{\text{sep}}/K) \mid \bar{v} \circ \sigma = \bar{v}\}$$

G opera sobre les boles i sobre les valoracions:

$$\sigma(B(a, \delta)) = B(\sigma(a), \delta), \quad \omega(a, \delta) \circ \sigma = \omega(\sigma^{-1}(a), \delta)$$

Denotem per B_G l'òrbita de B sota l'acció de G . Clarament:

$$(\omega_B)|_{K^h(X)} = (\omega_C)|_{K^h(X)} \iff B_G = C_G$$

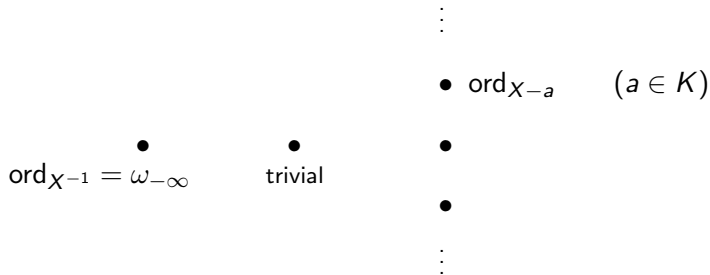
Teorema

$$\begin{array}{ccccc} \mathbb{D} = B/G & \xrightarrow{\sim} & \mathbb{V}(K^h) & \xrightarrow{\sim} & \mathbb{V}(K) \\ B_G & \mapsto & (\omega_B)|_{K^h(X)} & \mapsto & (\omega_B)|_{K(X)} \end{array}$$

La valoració trivial

$$\Gamma = \{0\} \implies \text{Qcuts}(\Gamma) = \{-\infty = 0^-, 0, 0^+ = \infty^-\}$$

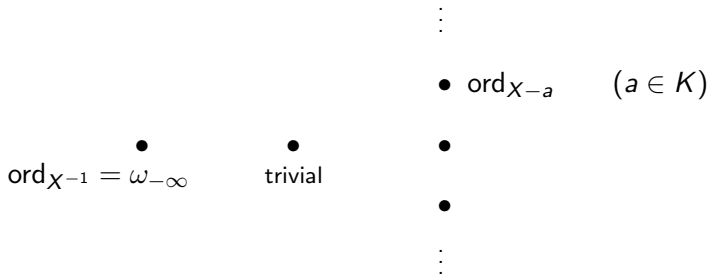
Si $K = \overline{K}$, l'espai \mathbb{V} és:

La valoració trivial

$$\Gamma = \{0\} \implies \text{Qcuts}(\Gamma) = \{-\infty = 0^-, 0, 0^+ = \infty^-\}$$

Si $K = \overline{K}$, l'espai \mathbb{V} és:

En general, com que $G = \text{Gal}(K^{\text{sep}}/K)$, tenim $K = K^h$

Quan apliquem descens Galoisianà reobtenim el resultat d'Ostrowski que trobem als llibres de text